

Vragen die er toe doen

In mijn vorige column haalde ik Liesbeth Melis aan, die schreef dat in Delft "de vragen gesteld worden die er werkelijk toe doen". Dat heeft me beziggehouden. De vragen die er werkelijk toe doen, dat is nogal wat. Wat zijn die vragen dan? En worden die elders niet gesteld?

De hang naar diepgang heeft bedenkelijke kanten. Schrijven over (interieur)architectuur is vaak schrijven over voldongen feiten. Waar een theater- of

boekrecensie nog aantekening kan zijn om een voorstelling of boek juist wel, of maar liever niet te zien of te lezen, ontbreekt dat praktische nut bij de architectuurdiscussie zoals die in veel van onze vakbladen beleden wordt. Een gebouw of interieur is immers onontkoombaar, en of we het mooi, praktisch of duurzaam vinden doet er weinig meer toe. Dat de meeste Amsterdammers de Stopera het lelijkste gebouw van de stad vinden weerhoudt ze er niet van naar de opera te gaan of er hun paspoort te vernieuwen.

Discussie over architectuur gaat zelden over de kwaliteit van gebouwen die nog bedacht moeten worden, en helaas ook zelden over de gebouwen die er al zijn. Doorgaans beperkt ze zich tot een beoordeling van gebouwen die net klaar zijn, en meestal op het moment van beschouwen nog niet in gebruik. Ook de fotograaf wordt al voor de ingebruikname langs gestuurd, en zijn nadrukkelijke opdracht luidt: **geen mensen in beeld!**

Toen gebouwen nog klassiek geconstrueerd werden was de manier waarop ze zich in het gebruik zouden gedragen, en de manier waarop ze zouden verouderen en slijten, nog voorspelbaar. Maar sinds ontwerpers (net als de rest van de maatschappij overigens) voortdurend op zoek zijn naar vernieuwing en innovatie, kan er niet zondermeer van uitgegaan worden dat het product zich ook zal gedragen zoals het bedoeld was. En of we het over pakweg vijf of tien jaar nog vernieuwend, innovatief of zelfs mooi zullen vinden.

Nut, Kracht en Schoonheid waren volgens Vitruvius de drie peilers voor succesvolle architectuur. En Palladio betoogde dat bruikbaarheid, duurzaamheid en schoonheid een onlosmakelijke eenheid moeten zijn. Toch lekten Rietvelds gebouwen, en waren zijn stoelen niet om op te zitten. Waar Benno Premesla weer aan toe voegde dat als je een stoel mooi vindt, hij ook lekker zit.

Al deze bedenkingen maken een theoretische, of intellectuele beschouwing van de omgeving om ons heen niet minder noodzakelijk. Maar we moeten die discussie wel in de breedte voeren, en het maatschappelijke en culturele aspect niet uit het oog verliezen. Nu zullen de papieren tijgers van de architectuur betogen dat dat nu juist is wat ze doen, maar mij ontgaat het op welke vraag met dakpannen beklede vinex-woningen of kantoren met schuine vloeren een antwoord zijn. Juist bij de vormgeving van het interieur, waar bij Nut, Kracht en Schoonheid zo onlosmakelijk verbonden zijn met ons dagelijks functioneren, is het van belang vragen te stellen, liefst vragen die er toe doen. Maar laten we de dingen wel in perspectief blijven zien.

Kees Spanjers